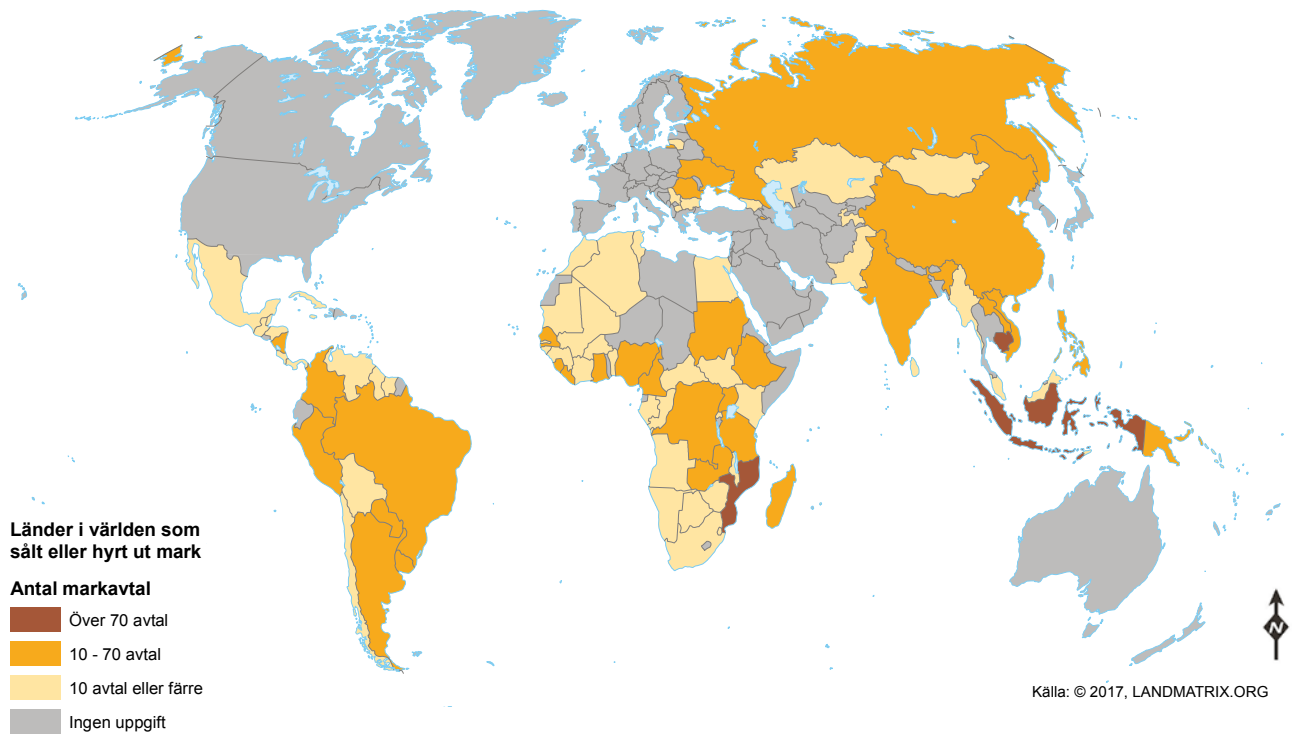

Landgrabbing har ökat sedan början av 2000-talet. Landgrabbing innebär att företag och länder köper eller hyr stora markområden i andra länder. Det är ofta fattigare länder som säljer eller hyr ut mark.

Företag och länder investerar exempelvis i gruvor, odlingsmark och infrastruktur för att få tillgång till råvaror och nya marknader.

11

Vilka olika konsekvenser kan det få när företag och länder köper mark och investerar i fattigare länder? Resonera utifrån perspektiven i rutan.

Individ – Samhälle
Idag – I framtiden

Uppgift 11

Formulering av uppgiften

Vilka olika konsekvenser kan det få när företag och länder köper mark och investerar i fattigare länder? Resonera utifrån perspektiven i rutan (Individ – Samhälle, Idag – I framtiden).

Uppgiften bedöms utifrån följande del av kunskapskraven

Eleven kan resonera om olika ekologiska, ekonomiska och sociala hållbarhetsfrågor och redogör då för **enkla och till viss del/utvecklade och relativt väl/väl-utvecklade och väl** underbyggda förslag på lösningar där några konsekvenser för människa, samhälle och natur vägs in.

Bedömningsaspekter och progression

Läraren ska bedöma i vilken utsträckning elevsvaret

- innehåller relevanta konsekvenser av att företag och länder köper upp mark och investerar i fattigare länder.
- innehåller orsakssamband/orsakssamband som förtydligas genom att flera faktorer relateras till varandra på ett meningsfullt sätt eller att eleven använder ett relevant exempel.
- utgår från olika perspektiv.

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven anger en relevant konsekvens.	Eleven anger olika relevanta konsekvenser.	Eleven anger olika relevanta konsekvenser.
Elevens resonemang innehåller ett orsakssamband. Exempel på ett orsakssamband: <i>Konsekvenserna blir att människorna som jobbade på den plats som det andra landet köpte måste byta jobb för kunna stanna kvar.</i> (a → b)	Elevens resonemang innehåller ett orsakssamband som förtydligas genom att flera faktorer relateras till varandra på ett meningsfullt sätt eller att eleven använder ett relevant exempel. Exempel på ett orsakssamband som förtydligas: <i>Fler individer i de fattigare samhällena kan få jobb och jobba sig ur fattigdomen men arbetsförhållandena kan vara omänskliga, t.ex. i gruvor där de får låga löner, långa arbetsdagar och hälsorisker.</i> (a → b + exempel)	Elevens resonemang innehåller flera orsakssamband som förtydligas genom att flera faktorer relateras till varandra på ett meningsfullt sätt eller att eleven använder ett relevant exempel. Exempel på orsakssamband som förtydligas: se nivån för C.
Elevens resonemang utgår från ett perspektiv , t.ex. Individ.	Elevens resonemang utgår från olika perspektiv , t.ex. Individ - Samhälle.	Elevens resonemang utgår från flera olika perspektiv , Individ - Samhälle, Idag - I framtiden.

Relevanta konsekvenser kan exempelvis handla om

- att infrastrukturen i landet förbättras genom att investerare bygger ut vägar, järnvägar, hamnar, energiförsörjning, sjukhus, m.m.
- att investeringar ger arbetstillfällen som också gynnar lokalbefolkningen.
- att människor i ett aktuellt område förlorar möjligheten till självförsörjning, exempelvis att odla sin egen mark.
- att ursprungsbefolkningar tvingas från sina områden.
- att levnadsstandarden och levnadsvillkor förbättras eller försämras beroende på markavtalets karaktär.
- att verksamheter som etableras kan ha en negativ påverkan på miljö och människors hälsa, exempelvis förorening av mark/grundvatten, förlust av biologisk mångfald, negativ påverkan på klimatet, läckage av kemikalier och bekämpningsmedel.
- att eventuella vinster inte återinvesteras i det fattigare landet.
- att korruption riskerar att öka om personer i ledande positioner exempelvis mutas eller får betalt av företag som investerar.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå E

Jag tror risken blir större att företag fuskar med föroreningar och förstör grundvatten, eftersom företagens ägare oftast inte bor där så bryr de sig mindre då de inte blir påverkade. Företag har även lättare att gömma sina brister.

Bedömningskommentar till exemplet:

Eleven tar upp en relevant konsekvens av att företag och länder köper upp mark och investerar i fattigare länder (ökad risk för miljöförstöring). Elevens resonemang innehåller ett orsakssamband (landgrabbing → högre risk för föroreningar). Elevens resonemang utgår främst från ett perspektiv (möjliga konsekvenser i framtiden) även om viss koppling görs till nutid.

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå C

För individen i det fattiga landet innebär det möjliga jobb, och när folk har jobb får de förhoppningsvis lön. För lönen köper man ofta saker, och dessa saker köper man ofta från någon. Detta resulterar i att affärer och andra varor och tjänster kan finnas, det bidrar till ett samhälle som fungerar och utvecklas snabbare än det skulle ha gjort utan "Landgrabbingen". Idag leder detta till jobb, men i framtiden, t.ex. om en gruva sänks så kan det leda till att alla jobb försvinner.

Bedömningskommentar till exemplet:

Eleven tar upp olika relevanta konsekvenser av att företag och länder köper upp mark och investerar i fattigare länder (jobb-möjligheter skapas, snabbare samhällsutveckling). Elevens resonemang innehåller ett orsakssamband som förtydligas (landgrabbing → jobb-möjligheter → ökad produktion av varor och tjänster/samhällsutveckling). Elevens resonemang kring förlorade arbetstillfällen i framtiden (... *alla jobb försvinner*) bedöms inte som förtydligat. Elevens resonemang utgår från samtliga perspektiv (Individ - Samhälle, Idag - I framtiden).

Exempel på elevsvar som ger belägg för nivå A

De rika kan ta fattiga människor för givet och anställa dem för väldigt låga löner. Om ett företag köper mark och odlar i ett annat land så kan det bli så att de prioriterar exporten, i stället för att försörja själva landet först. De fattiga länder som lever på jordbruksmark och för största delen av inkomsten tack vare odlingarna kan få dålig ekonomi om någon annan "tar" deras inkomstkälla. De rika ländernas ekonomi växer snabbt då, däremot kan de fattiga länderna få sämre ekonomi. Det kan även finnas bra konsekvenser, beroende på hur man använder jordbruksmarken. Om ett land, t.ex. Sverige köper jordbruksmark i ett fattigt land och anställer folk därifrån för schyssta löner kan det vara bra för de fattiga i landet. Det kan dock vara dåligt för miljön att använda jordens resurser för mycket, då tänker man bara på att få ut mer av odlingarna för att kunna få mer pengar genom att sälja för lägre priser.

Bedömningskommentar till exemplet:

Eleven tar upp olika relevant konsekvenser (såväl positiva som negativa) av att företag och länder köper upp mark och investerar i fattigare länder (bättre/sämre arbetsvillkor, positiv/negativ ekonomisk utveckling). Elevens resonemang innehåller flera orsakssamband som förtydligas (landgrabbing → arbetstillfällen med bättre/sämre lön → positiv/negativ samhällsekonomisk utveckling), samt (landgrabbing → ökat vinstintresse → överanvändning av jordens resurser). Elevens resonemang utgår från samtliga perspektiv (Individ – Samhälle, Idag – I framtiden).